

ונתבאר היטב בקונטרס כת"י בענין חצוצרות בס"ד.

ובהיותי בזה ראיתי בספר מאור ושמע (פרשת שמיני ד"ה ויקריבו) שכה כתב: "ויקריבו בני אהרן וגו' וישחט את העולה וימציאו בני אהרן וגו' ואת העולה המציאו אליו לנתחיה וגו'. יש להבין על השתנות הלשון הכתוב מדוע בחטאת נאמר לשון הקרבה והוא לשון הרגיל בתורה ובעולה שינה הכתוב ונאמר לשון המצאה שזה אינו נמצא בתורתנו הקדושה זולת כאן.

אמנם יש לרמוז כי הנה ידוע מאמר חז"ל כי החטאת מכפרת על שגגת מעשה החטא והעולה מכפרת על הרהור הלב כנ"ל. ואולם הכפרה העיקרית לא היתה בהקרבת הקרבן כי אם להיות תוהא על מעשה העבירה ולגמור בלבבו לבל ישוב לכסלה ויכנע מאד לפני בוראו על אשר העוה ואז הקרבן גומרת הכפרה.

ומצינו בחיבורי קודש כי כהני ה' בבא אדם לפניו לכפר על נפשו ראו ראשונה להכניע לב החוטא עדי ישוב בכל לב טרם יקריבו הקרבן, ורמזו ללויים המדברים בשיר לעורר בקול נעים עדי נשבר לב החוטא בקרבו אז נרצה לו לכפר עליו.

ואמנם מעשה החטא היה נקל להחוטא להזכיר עצמו כי המעשה הפרטית נקל לעלות על זכרוננו, אכן אדם אשר היה צורך כפרתו על הרהוריו אשר לא טובים וכמעט רגע יעברו לאדם הרבה מחשבות על רעיוניו מבלי משים על לב כי המה נגד רצון הבורא יתברך, והגם כי יעורר לבבו לאחת מהנה עם כל זאת יעברו רובם מזכרוננו מלידע לשוב עליהם.

אמנם כהני ה' ומשרתיו אשר רוח ה' נוססה בם והיו זריזין בעבודת בוראם ראו להזכיר עם הקרבת הקרבן שיזכיר עצמו לאחדים כל

ת"ו כה כתב: "הגיעו קרוב לירושלים שלחו לפניו ועטרו את ביכוריהם וכו' והיו מביאים עם הבכורים גוזלי עולות והקריבום על גבי המזבח, וידברו הלויים בשיר ויתקעו בחצוצרות על עולתיהם כמשפטם זה היה סדר הביכורים שהביאו לבית אלהינו".

ובימים אלו זכינו לאור יקרות וקפאון ויצא לאור עולם החיבור הגדול והחשוב "חשבונות של מצוה" מרבה של ירושלים ת"ו, הוא הגאון המובהק האדר"ת זצ"ל, וראיתי לו שם (מצוה צ"א דקל"א סע"ב) שאחר שהביא דברי הרב באר הגולה דלעיל כה כתב: "והוא תמוה מאוד, שאין זכר לתקיעת חצוצרות על העולות שהביאו דקיימא לן להדיא (ערכין י"א א') שאין שירה ותקיעת חצוצרות רק בקרבן ציבור".

ולפי הנראה הגאון האדר"ת ז"ל הבין שמה שכתב בספר באר הגולה הנ"ל "וידברו הלויים בשיר" היינו שיר דיומיה, שהיו אומרים בעת הקרבת קרבן ציבור, ולכן תמה על זה שביכורים הם קרבן יחיד ואין שיר רק בקרבנות ציבור וכן"ל.

ונראה שכוונת אותו ראשון בעל באר הגולה ז"ל במה שכתב "וידברו הלויים בשיר" דהיינו על מה שהיו הלויים שרים "ארוממך ה' כי דליתני", כדתנן במסכת ביכורים (פ"ב מ"ד), ושם בפירוש ר"י בן מלכי צדק, ועיין היטב בתוספות ערכין (י"א ב') ושיטה מקובצת שם בשם הרא"ש ז"ל, ובספר היקר "דרך אמונה" הלכות ביכורים (פ"ג ה"ח, הי"ב, והי"ג) ואכמ"ל.

והגאון האדר"ת ז"ל תמה עוד "שמדברי הרב באר הגולה מתבאר שהלויים היו תוקעים בחצוצרות – וזה אינו שהכהנים הם היו תוקעין" ועיין בהערות שם, ועיין רש"י ראש השנה (לי"א א') וסוכה (ג"א א'), ותוספות עבודה זרה (מ"ז א'), ובספר משך חכמה במדבר (י"י),

ומכל מקום יש ללמוד מדברי קדשו ז"ל שאכן היה שיר על קרבן יחיד. [ולדחות ולומר שמה שכתב השיר שהיה הלוי מרנן וכו' היינו כשהיה משורר על קרבן ציבור, ובאותו זמן אם היו מקריבים על גבי המזבח אימורים דקרבן יחיד, אז היה העשן מתעקל וכו', אינו נראה עיין היטב בכל לשון הרב ברית מנוחה ודוק היטב].

ובהיותי בזה ראיתי בדברי רבותינו בספר הזהר הקדוש ח"ג (דל"ב ע"א) שכה כתוב שם: "תלת דרגין בעי לאשתכחא תדיר על קרבנא, לאשתכחא רעוא לעילא ותתא, ולאשתכחא ברכאן בכלהו עלמין. כהנא מקרב קרבנא, ואתכוון ליחדא שמא קדישא כדקא חזי, ולא תערא סטרא דיליה. ליואי אתכוון בשיר, לא תערא סטרי דילהון, ולא תכללא בסטרא דכהנא. ישראל אתכוון לבא ורעותא לתיובתא שלימתא, ואתכנע קמי מלכא קדישא, והאי נטיל כלא ואתכפר חוביה, ואשתכח חדוותא בעלאי ותתאי".

וחושבני שריהוט לשון ספר הזהר הקדוש כאן מראה שהוא סובר דאכן יש שיר על קרבן יחיד ודוק היטב.

ותלי"ת ראיתי שהבנתי נכונה דברי ספר הזהר הקדוש דלעיל, כי בס"ד מצאתי במקום אחר בספר הזהר הקדוש דברים ברורים דאכן כן סברתו שיש שיר על קרבן יחיד, ודון מינה ואוקי כאן באתרה.

והם דברות ספר הזהר הקדוש שם ח"ג (ד"ח ע"א): "פתח רבי יהודה ואמר עבדו את ה' בשמחה וגו', עבדו את ה' בשמחה, הכי אוליפנא, דכל פולחנא דבעי בר נש למפליח לקב"ה בעי בחדוותא ברעותא דלבא, בגין דישתכח פולחניה בשלימו. ואי תימא פולחנא דקרבנא הכי הוא לא אפשר, דהא ההוא בר נש דעבר על פקודא דמאריה, על פקודא דאורייתא,

מזימותיו וישלחו בנפשו התעוררות על כל מחשבותיו ובכל חלק מחלקי העבודה נזכר המביא קרבן יותר ויותר. וזהו אמרו וישחט את העולה וימציאו בני אהרן אליו את הדם לשון מציאה, ומילת את הוא כמו עם ורמז בזה שעם הקרבת הדם פעלו שימצא את אשר נאבד ממנו. ואת העולה פירוש המחשבות שהיה מן הצורך להעלות המציאו אליו כמו לשון מציאה שמצא אותם על ידי לנתחיה פירוש על ידי כל נתח מהקרבן נזכר יותר ויותר. ולכן בחטאת נאמר ויקריבו אליו מפני שהיה קרוב להזכיר אותן מעשה החטא שישוב עליו אל ה' אבל העולה היא על הרהור כנ"ל לכן שינה הכתוב את לשונו ודי למבין".

אוצר החכמה

עוד מצאתי בספר מאור ושמע (פרשת קרח ד"ה ועבד): "והנה איתא בספר ברית מנוחה שבשעה שהיו מביאים קרבן לבית המקדש היה מסתכל הכהן העובד בבעל קרבן, והבין מחשבתו, ואם הבין שעדיין אינו עושה תשובה כראוי, אזי רמז הכהן העובד ללויים שיזמרו ניגון לעורר בעל הקרבן שיהרהר בתשובה, ואזי הלויים בשירים ובזמרים הביאו לבעל הקרבן שיהרהר בתשובה, לפי שהם בשירים ובזמרים היו ממשיכים וכו' תשובה לבעל הקרבן ומהרהר בתשובה וכו' ועל ידי זה היה נמחל לבעל הקרבן עיין שם.

וחפשי"ת בספר ברית מנוחה וכן"ל ממש לא מצאתי, ורק זה מצאתי שם (הדרך השניה): "השיר שהיה מרנן הלוי כשהיה עומד בראש המעלות היה מזכיר את השם אהי"ה בנענועו, ואם הקרבן היה של איש רשע והיה דומה לצדיק, והיה עושה חטאתיו בסתר, ולא היה מביא קרבן על אלו החטאות, אז העשן לא היה עולה כי אם בעקלקלות, והיה אומר הכהן ללוי הרף ירך מן השיר עכ"ל.